

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 7. september 2023
Sagsnummer: 2023-210

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023

1. Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2024
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 2
2. Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2024
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 7
3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 10
4. En langsigtet vision for EU's landdistrikter med fokus på udformning af fremtidens landdistrikter i EU
- *Præsentation fra formandskabet og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 17
5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsoft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum
- *Sagen er ikke på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023, men forventes vedtaget ved et kommende rådsmøde.*
KOM (2023) 201
Side 20

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 18. september 2023

1. **Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2024**

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

De årlige konsultationer om aftaler mellem EU og Norge, samt mellem EU, Norge og UK, der regulerer fælles fiskebestande i Nordsøen og Skagerrak, samt udveksling mellem EU og Norge af fiskerimuligheder i Nordsøen og andre farvande er under forberedelse. EU og Norge, samt EU, Norge og UK skal fastlægge fiskerimuligheder for 2024 og i fællesskab fastsætte og fordele en samlet tilladt fangstmængde for hver af de fælles forvaltede bestande. Efter UK pr. 1. januar 2021 er en selvstændig kyststat, skal de fiskerimuligheder i Nordsøen, der tidligere blev fastsat mellem EU og Norge alene, nu fastsættes mellem EU, Norge og UK, som en trilateral aftale. Fiskerimulighederne i Skagerrak fastsættes fortsat mellem EU og Norge, som en bilateral aftale. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Fiskerisamarbejdet mellem EU og Norge er baseret på en rammeaftale, og parterne har siden 1978 indgået to årlige kvote-aftaler ("protokoller") for fiskeriet på fællesforvaltede bestande i Nordsøen og i Skagerrak. Efter UK pr. 1. januar 2021 er blevet en selvstændig kyststat skal de fiskerimuligheder i Nordsøen, der tidligere blev fastsat mellem EU og Norge alene, nu fastsættes mellem EU, Norge og UK, som en trilateral aftale. Fiskerimulighederne for de fællesforvaltede bestande i Nordsøen blev for 2021 for første gang indgået som en trilateral aftale. Fiskerimulighederne for en række fællesforvaltede bestande i Skagerrak fastsættes fortsat mellem EU og Norge som en bilateral aftale. Der er tale om aftaler, som sikrer en fælles forvaltning af de vigtigste bestande i de to farvande. Derudover sker der en afbalanceret udveksling mellem EU og Norge af kvoter for en række ikke fællesforvaltede eller eksklusive bestande i Nordsøen, i vestlige og grønlandske farvande, samt i Barentshavet.

Fiskeriet af migrerende bestande som makrel, atlanto-skandinavisk sild og blåhvilling i den nordøstlige del af Atlanterhavet forvaltes under den Nordøst-Atlantiske Fiskerikommission, NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). EU, Norge, Island, Rusland, UK og Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland er medlemmer af organisationen. NEAFC har overladt konsultationer om samlet fangstmængde og kvotefordelinger til at finde sted mellem de relevante stater i de såkaldte "uformelle" kyststatsforhandlinger. Kyststaterne skal forhandle dels om fastsættelse af de samlede fangstmængder for 2024, samt forsøge at nå fælles aftaler med alle/flere kyststatsparter om kvotefordelingen og en langsigtet forvaltningsstrategi for makrel.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen har enekompetence på fiskeriområdet. Det vil sige, at Kommissionen forhandler med tredjelande på vegne af Danmark og de øvrige medlemsstater. Kommissionen fremlægger forslag til forhandlingsmandater, som drøftes og godkendes i rådsregi. Kommissionen bruger det godkendte mandat som grundlag for forhandlingerne. UK's udtræden af EU har påvirket relationerne mellem EU og øvrige

kyststater på fiskeriområdet. For eksempel var en stor del af Norges interesse i aftalen med EU fiskebestande, som hovedsageligt befinder sig i UK's farvande.

De trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK dækker for nærværende forvaltningen af seks fællesforvaltede bestande i Nordsøen (torsk, kuller, sej, hvilling, rødspætte og sild). Der er endnu ikke indgået en rammeaftale for dette fiskerisamarbejde. Forhandlinger om en rammeaftale er påbegyndt mellem parterne i 2022. Det bilaterale fiskerisamarbejde mellem EU og Norge dækker i tillæg hertil syv fælles bestande i Skagerrak (torsk, kuller, hvilling, rødspætte, rejer, sild og brisling). I henholdsvis de trilaterale og bilaterale konsultationer fastsætter parterne i fællesskab en samlet TAC¹ for hver af disse bestande, der fordeles til hver part efter en fast fordelingsnøgle. Der var tidligere for torsk, kuller, hvilling, sej og sild aftalt langsigtede forvaltningsstrategier eller fælles forvaltningsprincipper. Drøftelser om en ny langsigtet forvaltningsstrategi for sild er påbegyndt mellem EU, Norge og UK. I 2018 aftalte EU og Norge en fælles langsigtet forvaltningsstrategi for rejer i Skagerrak og Norske Rende i Nordsøen. Denne forvaltningsstrategi blev i 2023 evalueret og opdateret med nye referencepunkter, efter bestanden blev benchmarket² af Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) i begyndelsen af 2022. Nu forvaltes rejebestanden efter en årlig rådgivning med et forskudt kvoteår.

I den bilaterale aftale mellem EU og Norge udveksles fiskerimuligheder for visse bestande i Nordsøen såsom brisling, havtaske, kulmule, jomfruhummer og rejer. Aftalen omfatter også fiskerimuligheder for blåhvilling i alle farvande samt arktisk torsk, arktisk sej og kuller i Norskehavet og Barentshavet. Endelig omfatter aftalen også kvoter i grønlandsk farvand.

Der er i Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK fuld adgang til at fiske i hinandens farvande i 2024. For adgangen til norske farvande aftales denne årligt, på baggrund af indgåelse af aftaler om fiskerimulighederne for 2024 for de fælles bestande i både Nordsøen og Skagerrak. I 2023 blev aftalerne mellem EU og Norge om fiskerimuligheder for 2023 først underskrevet den 17. marts 2023, hvilket betød at parterne ikke havde adgang til at fiske i hinandens farvande før denne dato.

Norge har i forhandlingerne om fiskerimuligheder for 2023 insisteret på, at grænsekrydsende fiskeri i Skagerrak skal ophøre efter 1. januar 2024 og har fået dette medtaget som en norsk erklæring i fiskeri-aftalen for 2023. EU ønsker fremover at fastholde den eksisterende mulighed for fiskeri henover grænsen i Skagerrak og har i 2022 fremlagt en række forslag, der adresserer de bekymringer Norge har påpeget i forhold til fiskeri henover grænsen i Skagerrak.

Forvaltningen af de tre store migrerende bestande blåhvilling, sild (atlanto-skandinavisk) og makrel finder sted i de multilaterale kyststatsforhandlinger mellem EU, UK, Norge, Island, Grønland, Rusland og Færøerne. EU, Norge og Færøerne havde frem til udgangen af 2020 en aftale om fastsættelse af TAC for makrel og fordeling heraf. Island og Grønland havde ikke tiltrådt aftalen. Det er ikke lykkedes kyststaterne at blive enige om en ny aftale, og parterne har derfor fastsat deres kvoter unilateralt. Norge har i 2021 og 2022 forøget sin andel af makrelkvoten fra 22,5 til 35 pct. med henvisning til, at Norge ikke længere har adgang til britiske farvande, og at den aftalte fordelingsnøgle var afhængig af adgangen til hinandens farvande. Færøerne har med samme begrundelse hævet sin makrelandel tilsvarende (fra 12,6 til 19,6 pct.). EU og UK har fastsat sine kvoter i overensstemmelse med EU's tidligere andel i treparts-aftalen. Fordelingen mellem EU og UK af EU's tidligere kvoteandel følger Handels- og Samarbejdsaftalen. For fiskeriet i 2023 har Norge og UK indgået en aftale om overførsel af en del af den forøgede norske

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

² Benchmark = Detaljeret analyse og evaluering af rådgivningsmodellen, der kan medføre ændringer og/eller opdateringer i den pågældende bestands rådgivningsmodel, udført af ICES.

makrelkvote fra Norge til UK mod at norske fartøjer får adgang til at fiske makrel i britisk farvand. EU har ikke adgang til fiskeri efter makrel i norsk farvand, hvilket har betydet, at den traditionelle danske kvote af makrel i norsk farvand ikke har kunnet udnyttes.

De senere år har kyststaterne ikke opnået enighed om fordelingen af hverken atlanto-skandinavisk sild eller blåhvilling. Kyststaterne har således fastsat deres kvoter unilateralt. EU og Norge har aftalt gensidig adgang til fiskeri af dele af egne kvoter i hinandens farvande på de to arter.

De senere års mangel på aftaler om kvoteandele på de tre bestande har medført, at de samlede kvoter har oversteget rådgivningen fra ICES. Rådgivningen for fiskerimulighederne i 2024 offentliggøres den 29. september 2023. De multilaterale forhandlinger om fiskerimulighederne for de tre bestande for 2024 finder sted i september-november 2023.

Af de fælles forvaltede bestande i Nordsøen og Skagerrak er særligt sild, torsk, rødspætte, mørksej og rejer af betydning for Danmark. Ligeså er fiskeriet efter havtaske, kulmule og ”andre arter” i norsk farvand, hvor Danmark har hovedparten af EU’s kvote.

Torskebestanden er blevet analyseret (benchmarket) i 2023. I den forbindelse deles Nordsø-bestanden nu op i tre dele: den nordvestlige bestand, vikingebestanden og den sydlige bestand. Forvaltningen af disse bestande skal aftales i de trilaterale konsultationer mellem EU, UK og Norge. Rådgivningen for torsk for 2024 er blevet udskudt og vil blive offentliggjort den 19. september 2023.

For alle fællesforvaltede bestande er rådgivningen fra ICES for 2024 baseret på tilgangen om maksimal bæredygtig udnyttelse (MSY) og udgør basis for konsultationerne.

For de vigtigste bestande i Nordsøen og Skagerrak rådgiver ICES følgende i forhold til sidste års rådgivning:

- Rødspætte +2,9 pct. (fangstrådgivning), (+2,9 pct. i forhold til TAC 2023)
- Mørksej +25 pct. (fangstrådgivning), (+25 pct. i forhold til TAC 2023)
- Kuller +17,8 pct. (fangstrådgivning), (+118 pct. i forhold til TAC 2023)
- Sild i Nordsøen (konsum-flåden) +31,8 pct. (fangstrådgivning), (TAC-ændring kan ikke udregnes, da der forventes ny forvaltningsmodel for sild)

Rådgivningen for visse af bestandene kan blive opdateret i november 2023, som følge af efterårets videnskabelige togt.

Landingsforpligtelsen er nu fuldt implementeret, hvilket indebærer, at udgangspunktet for TAC-niveauerne vil være i overensstemmelse med ICES’ fangstrådgivning. For fællesforvaltede bestande vil EU’s kvote af TAC ifølge Kommissionen blive reduceret efterfølgende med den andel, der udsמידes, i overensstemmelse med den relevante udsמידsplan.

EU’s flerårige plan for forvaltning af demersale bestande (forordning 2018/973), som blandt andet omfatter torsk, rødspætte og kuller i Nordsøen og Skagerrak, trådte i kraft i 2018, og den finder derfor anvendelse på EU’s tilgang til forhandlingerne om fiskeriet i 2024. Planen inkluderer derved bestande, som er delt og fælles forvaltet mellem både EU og Norge, samt mellem EU, Norge og UK.

De bilaterale konsultationer mellem EU og Norge og de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK forventes påbegyndt i begyndelsen af november 2023.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Konsultationerne er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Væsentlige ændringer i fiskerimulighederne vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for fiskerierhvervet. Adgangen til fiskeri i britiske farvande i 2024 for EU's fartøjer er fastlagt i Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK. Adgangen for EU's fartøjer til at fiske i norske farvande, herunder på de fælles bestande, er imidlertid meget vigtig, særligt for det danske demersale fiskeri. Denne adgang skal aftales mellem EU og Norge som en del af de bilaterale konsultationer. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vil derfor afhænge af, om der er adgang til fiskeri i norske farvande fra den 1. januar 2024. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Den bilaterale aftale med UK er sammen med den bilaterale aftale med Norge, samt den trilaterale aftale mellem EU, Norge og UK de fiskeriaftaler, der har størst betydning for dansk fiskeri. Fiskerimulighedernes størrelse har afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i høring § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO) DFPO påpegede, at forholdet mellem EU og Norge på fiskeri er dårligt og erindrede om den uacceptable situation i begyndelsen af 2023, hvor EU ikke havde adgang til norske farvande, mens Norge fortsat eksporterede fisk til EU's marked.

DFPO refererede til Norges tiltag om at stoppe grænsekrydsende fiskeri i Skagerrak fra 1. januar 2024. De undrede sig over, at Norge ikke skulle give indrømmelse på andre områder relateret til EU-Norge aftalen om Skagerrak og Kattegat, såsom beskyttelsesområder på helleflynder. DFPO påpegede, at norske fiskere har søgt dispensation mod Norges eget tiltag om grænsekrydsende fiskeri i den nordlige del af Skagerrak.

DFPO spurgte til mulighederne for at inddrage andre områder som f.eks. handelsmæssige aspekter i sammenhæng med konsultationerne på fiskeriområdet.

DFPO understregede, at kullerkvoten bør hæves i henhold til ICES rådgivningen, så fiskerne undgår at skulle stoppe et fiskeri på grund af manglende kullerkvote ("chokeforhold"). Derudover understregede DFPO betydningen af "balancen" mellem EU og Norge.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) understregede vigtigheden af at starte tidligt med forberedelsen af konsultationerne. DPPO understregede, at man skal undgå en lignende situation som sidste år, hvor nogle EU-medlemsstater blev kompensert af andre EU-medlemsstater for at få "balancen" med Norge til at gå op.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De berørte medlemsstater forventes under drøftelsen af mandatet til de kommende konsultationer at tilkendegive deres holdning.

Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger vægt på, at de bilaterale konsultationer mellem EU og Norge og de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK om fiskerimulighederne i 2024 afsluttes inden udgangen af 2023, så fiskeriet i norsk zone kan påbegyndes fra årets begyndelse. Ligeledes lægger regeringen vægt på, at de multilaterale kyststatsforhandlinger afsluttes i 2023 for så vidt angår fastsættelse af fiskerimuligheder.

Regeringen lægger vægt på, at kvoterne for 2024 som generelt princip fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier.

Regeringen lægger i den forbindelse også vægt på, at kyststaterne for makrel, blåhvilling og atlantiskandinavisk sild i videst muligt omfang når til enighed om en fair fordeling af fiskerimulighederne for de tre bestande.

Regeringen finder det meget vigtigt, at der sikres bedst mulig adgang til fiskeri i norske farvande. Her vil det være vigtigt, at man i konsultationerne sikrer, at det rette kvotemiks stilles til rådighed til at understøtte et blandet demersalt fiskeri i norsk farvand. Regeringen arbejder derfor for at optimere de traditionelle fiskerimuligheder efter blandt andet havtaske, kulmule og ”andre arter” i norsk zone samt at der findes en løsning til udnyttelse af fiskerimulighederne efter makrel i norsk zone, der traditionelt har været allokeret til Danmark.

Regeringen arbejder for, at der i forhandlingsløsningerne tages højde for, at landingsforpligtelsen i EU er fuldt implementeret.

Regeringen arbejder for, at balancen i den gensidige udveksling af fiskerimuligheder tilvejebringes ved, at EU ikke køber den fulde mængde torsk i Barentshavet, som Norge, jf. EØS-aftalen, er forpligtet til at tilbyde EU, og at betalingen herfor tilpasses i lyset af, at UK ikke længere er en del af EU, og overvejende sker ved overførsler fra farvandsområder uden for Nordsøen.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

For så vidt angår intern fordeling af makrel for 2022 har sagen været forelagt Folketingets Europaudvalg til et revideret forhandlingsoplæg den 23. september 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. september 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022. For så vidt angår intern fordeling af makrel for 2023 har sagen været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 9. december 2022 som led i forelæggelsen af forslag om fiskerimuligheder for 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2022.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. **Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2024** **KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

De årlige konsultationer under Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK, der regulerer de fælles fiskebestande i Nordsøen, den Engelske Kanal og farvandene vest for de britiske øer, er under forberedelse. EU og UK skal fastlægge fiskerimuligheder for 2024 og i fællesskab fastsætte og fordele en samlet tilladt fangstmængde for hver af de fælles forvaltede bestande. Efter UK pr. 1. januar 2021 er en selvstændig kyststat, dækker konsultationerne de bestande, der i Handels- og Samarbejdsaftalen er identificeret som delte bestande, og som tidligere var EU-interne bestande. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Fiskerisamarbejdet mellem EU og UK er baseret på Handels- og Samarbejdsaftalen, vedtaget i 2021. Aftalen regulerer forholdet mellem EU og UK på en række områder, herunder fiskeri, efter UK pr. 1. januar 2021 er blevet en selvstændig kyststat (Handels- og Samarbejdsaftalen, anden del, sektion fem). Aftalen fastlægger, at EU og UK på fiskeriområdet samarbejder om at sikre, at fiskeri efter fælles bestande i deres farvande er miljømæssigt bæredygtigt på lang sigt og bidrager til at opnå økonomiske og sociale fordele. Til dette formål skal EU og UK konsultere om fiskerimulighederne for de fælles bestande for 2024.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

De bilaterale konsultationer mellem EU og UK dækker forvaltningen af mere end 75 fælles bestande i Nordsøen, den Engelske Kanal og farvandene vest for de britiske øer. Konsultationerne dækker derved bestande, der tidligere var forvaltet internt i EU, inden UK blev en selvstændig kyststat fra 1. januar 2021. Fiskerisamarbejdet mellem EU og UK er baseret på Handels- og Samarbejdsaftalen, der fastlægger betingelser i forhold til målsætninger og timing for de årlige konsultationer, samt fastlægger en fordelingsnøgle for fiskerimulighederne for hver af de fælles bestande (Handels- og Samarbejdsaftalen, bilag 35). Ændringen i fordelingen mellem de to parter for de bestande, hvor UK i perioden 2021-25 får overført yderligere kvotemængder, fremgår ligeledes af bilag 35.

Handels- og Samarbejdsaftalen fastlægger, at EU og UK hvert år senest den 31. januar samarbejder for at fastlægge tidsplanen for de årlige konsultationer med henblik på at nå til enighed om TAC'er³ for de fælles bestande. Det fremgår, at denne tidsplan skal tage hensyn til andre årlige konsultationer blandt andre med kyststater, der berører den ene eller begge parter. Dette gælder for eksempel de årlige bilaterale og trilaterale konsultationer mellem EU og Norge, samt mellem EU, Norge og UK om de fælles bestande i Nordsøen og Skagerrak.

Handels- og Samarbejdsaftalen specificerer, at EU og UK årligt skal afholde konsultationer med henblik på senest den 10. december hvert år at nå til enighed om TAC'er for det følgende år for de bestande, der er omfattet af aftalen. Ud over fastlæggelse af TAC'er kan de årlige konsultationer også omfatte andre

³ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

foranstaltninger til fiskeriforvaltning. Hvis der den 20. december fortsat ikke er opnået enighed om, hvor meget fisk der må fanges i bestande delt mellem EU og UK, bestande delt mellem EU, Norge og UK, samt kyststatsbestandene makrel og blåhvilling, vil hver part fra 1. januar indføre en midlertidig fangstmængde svarende til det niveau, som Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) anbefaler.

Der er ikke fastlagt langsigtede forvaltningsstrategier for de fælles bestande. Konsultationerne vil på den baggrund tage udgangspunkt i den biologiske rådgivning fra ICES om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), når MSY-rådgivning foreligger.

Handels- og Samarbejdsaftalen giver mulighed for direkte udveksling af fiskerimuligheder mellem den enkelte EU-medlemsstat og UK i løbet af året. Der er iværksat beslutning om formel implementering af dette.

Af de fælles forvaltede bestande, der indgår i efterårets konsultationer for 2024, er særligt jomfruhummer, kulmule, havtaske samt en række fladfiskearter i Nordsøen af betydning for Danmark. Dertil kommer visse bestande af betydning for Danmark, hvor fiskerimulighederne skal fastlægges i løbet af året, da fiskeriåret ikke er overensstemmende med kalenderåret. Dette gælder tobis, brisling og sperling.

For de fælles bestande er rådgivningen fra ICES for 2024 baseret på MSY-tilgangen og udgør basis for konsultationerne.

For de vigtigste bestande i Nordsøen, som er omfattet af Handels- og Samarbejdsaftalen, rådgiver ICES følgende i forhold til sidste års rådgivning:

- Kulmule -12 pct. (MSY-rådgivning), (-12,4 pct. i forhold til TAC 2023)
- Pighvar -16 pct. (fangstrådgivning), (kan ikke beregnes, da TAC har været samlet for pighvar og slethvar til og med 2023)
- Tunge -61 pct. (fangstrådgivning), (-61 pct. i forhold til TAC 2023)

Rådgivningen for både havtaske og jomfruhummer, der kom i efteråret 2022, var to-årig, hvilket er det samme for både 2023 og 2024.

Rådgivningen for visse af bestandene kan i lighed med tidligere år blive opdateret i november som følge af efterårets videnskabelige togter.

Landingsforpligtelsen er nu fuldt implementeret, hvilket indebærer, at udgangspunktet for fastsættelsen af fiskerimuligheder vil være i overensstemmelse med ICES' fangstrådgivning. For flere af de fælles forvaltede bestande vil EU's kvoteandel blive reduceret efterfølgende med den andel der udsmidet, i overensstemmelse med indførte undtagelser for landingsforpligtelsen. UK reducerer også deres kvoter med beregnet udsmid ved undtagelser for landingsforpligtelsen.

EU's flerårige plan for forvaltning af demersale bestande i Nordsøen (forordning (EU) nr. 2018/973), som blandt andet omfatter jomfruhummer, havtaske og tunge i Nordsøen, trådte i kraft i 2018. Dertil dækker EU's flerårige plan for forvaltning af demersale bestande i Vestlige farvande (forordning (EU) nr. 2019/472), der trådte i kraft i 2019, blandt andet kulmule. Planerne inkluderer derved flere bestande, som er delt og fælles forvaltet mellem EU og UK, og finder derfor anvendelse på EU's tilgang til forhandlingerne om fiskeriet i 2024.

Årets konsultationer mellem EU og UK forventes at begynde i uge 43 i 2023, hvorefter der skal være opnået enighed om kvoterne senest den 10. december 2023. Hvis der ikke kan opnås enighed om kvoterne allersenest 20. december, vil der blive fastsat midlertidige kvoter for 2024, således at fiskeriet kan påbegyndes på disse fra 1. januar 2024.

Efterårets konsultationer for 2024 vil ikke omfatte fiskerimuligheder for tobis, idet kvoterne sædvanligvis først fastlægges efter fremlæggelsen af rådgivning i februar 2024. Det skal dog bemærkes, at UK i foråret 2023 har gennemført en høring om at lukke for alt tobisfiskeri i engelsk farvand. Skotland gennemfører pt. en lignende høring om lukning af alt tobisfiskeri i skotsk farvand. EU har begrænset indflydelse på disse beslutninger, skønt man fra dansk side presser på, for at påvirke de engelske og skotske myndigheder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Konsultationerne er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Væsentlige ændringer i fiskerimulighederne vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for fiskerierhvervet. Adgangen til fiskeri i britiske farvande i 2024 for EU's fartøjer er fastlagt i Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Den bilaterale aftale med UK er, sammen med den bilaterale aftale med Norge samt den trilaterale aftale mellem EU, Norge og UK, de fiskeriaftaler, der har størst betydning for dansk fiskeri. Fiskerimulighedernes størrelse har også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i høring § 5-udvalget (fiskeri).

Danmark Fiskeriforening PO (DFPO) støtter, at EU starter diskussioner tidligt i konsultationsprocessen. DFPO udtrykte stor bekymring høringerne fra UK særligt om Englands og Skotlands forslag om at lukke for tobisfiskeriet i henholdsvis engelske og skotske farvande.

Marine Ingredients Denmark (MID) syntes, at EU-Kommissionen på højt politisk niveau bør være mere aktiv i processen med UK's forsøg på at lukke vigtige fiskeriområder for Danmark. Danmark bør ikke være alene med at respondere på UK's høringer.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) var enig i, at der er udfordringer i EU-UK konsultationerne. DPPO refererede til Specialudvalget Fiskeri, som er nedsat i henhold til Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK, og hvor det efter deres synspunkt var UK, der dikterede dagsordenen. DPPO mente, at flere af EU's problemstillinger burde vendes her, herunder tobislukninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De berørte medlemsstater forventes under drøftelsen af mandatet for de kommende konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2024 at tilkendegive deres holdning.

Regeringens generelle holdning

Konsultationerne mellem EU og UK dækker mange bestande, hvorfor det er vigtigt, at konsultationerne mellem EU og UK om fiskerimulighederne i 2024 afsluttes senest den 20. december 2023, så der er klarhed om kvoterne fra årets start.

Regeringen støtter som generelt princip fastsættelse af kvoterne for 2024 på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner.

Regeringen finder det meget vigtigt, at der sikres bedst mulig adgang til fiskeri i britiske farvande. Her vil det være vigtigt, at man i konsultationerne sikrer, at aftalen for 2024 de facto understøtter den fulde adgang til fiskeri i britiske farvande, der er aftalt i Handels- og Samarbejdsaftalen.

Regeringen finder det vigtigt, at konsultationer om fiskerimuligheder, hvor fiskeriåret ikke følger kalenderåret, skal færdiggøres inden fiskeriårets begyndelse, så der er klarhed om kvoterne fra fiskeriårets start.

Endelig bør der efter regeringens opfattelse i forhandlingsløsningerne tages højde for, at landingsforpligtelsen i EU er fuldt implementeret.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser, herunder for landbrugs- og fødevarerområdet. Krigen skaber usikkerhed om de globale forsyninger af centrale fødevarer og foder. Årsagen til dette er, at Ukraine er en stor producent af korn, og at markedet for handelsgødning er afhængig af gas, hvor prisen har været meget ustabil, hvilket har påvirket produktionen. I den seneste prognose fra Det Internationale Kornråd (IGC) af den 17. august 2023 skønnes det, at Ukraines andel i

indeværende produktionsår 2023/24 kommer til at udgøre 6 pct. af den globale eksport af hvede, 10 pct. af den globale eksport af majs og 6 pct. af den globale eksport af byg.

I forsommeren 2022 sås der særligt kraftige prisstigninger for hvede på grund af forsyningschokket, der stammer fra Ukraines og Ruslands andel af hvedemarkederne, og fra prisstigninger i inputomkostninger, især i naturgas og kvælstofgødning. Hertil kommer, at Rusland er storproducent og eksportør af fødevarer og foderstoffer til det globale marked, men har indført forbud mod eksport af hvede og andre kornprodukter.

Det globale kornmarked er dog generelt i bedring, hvilket bl.a. skal ses i lyset af, at Ukraine øgede sin eksportkapacitet betragteligt i løbet af 2022 grundet EU's initiativ om alternative fragtruger ("solidaritetsbaner") samt FN-aftalerne med henholdsvis Ukraine og Rusland om udskibning af korn fra tre ukrainske havne ved Sortehavet. Til gengæld meddelte Rusland den 17. juli 2023 deres udtrædelse af FN-aftalerne, hvorfor det er tvivlsomt, at Ukraine kan opretholde samme eksportniveau. Prisniveauet viser dog fortsat faldende tendens efter midlertidig stigning umiddelbart efter aftalens ophør.

Polen, Ungarn, Slovakiet og Bulgarien indførte i april 2023 ensidigt midlertidige importforbud for korn fra Ukraine med henvisning til den negative påvirkning, som store mængder landbrugsprodukter havde på priserne i landenes lokalkæder. Den 28. april 2023 blev en principaftale for transit af landbrugsvarer indgået mellem de fire medlemsstater og Rumænien på den ene side og Kommissionen på den anden side mod ophævelse af importforbuddene. Som en del af aftalen indførte Kommissionen den 2. maj 2023 restriktioner på import af korn fra Ukraine til Polen, Ungarn, Slovakiet, Rumænien og Bulgarien, som først var sat til at udløbe den 5. juni 2023, men som er blevet forlænget til den 15. september 2023. Produkterne kan fortsat sendes i transit gennem de fem medlemsstater til det øvrige EU eller til tredjelande uden for EU.

Rådet vedtog den 25. maj 2023 en etårig forlængelse af forordningen om midlertidig ensidig handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Formålet er at bidrage til at afhjælpe de økonomiske og handelsmæssige udfordringer for ukrainsk økonomi, der er opstået som følge af Ruslands invasion. Forordningen omfatter midlertidig suspension af toldtariffer, toldkvoter samt indgangsprisordningen for frugt og grøntsager. Endvidere indgår suspension af EU's anti-dumping-tiltag og beskyttelsesforanstaltninger over for Ukraine. Forordningen indeholder endvidere en fremskyndet beskyttelsesforanstaltning, som indebærer, at Kommissionen løbende skal rapportere til medlemsstaterne om konsekvenserne af forordningen for så vidt angår priserne på EU-markedet. Kommissionen har på baggrund af en undersøgelse mulighed for at genindføre de suspenderede toldafgifter ved en gennemførelsesretsakt. Forordningen er trådt i kraft den 6. juni 2023 og finder anvendelse indtil den 5. juni 2024.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport steg i 2022 med 13,6 pct. i forhold til 2021, mens landbrugsimporten til EU steg med 24,2 pct. EU's havde i 2022 229,3 mia. euro i eksport og 171,6 mia. euro i import, hvilket gav EU et handelsoverskud på landbrugsområdet på 57,7 mia. euro (ca. 429,7 mia. kr.) i 2022. EU's tre største eksportmarkeder var fortsat UK, USA og Kina, som i 2022 udviklede sig med øget eksport til UK og USA på henholdsvis 12,3 pct. og 15,4 pct., mens eksporten til Kina i 2022 faldt med 7,8 pct. I 2022 var EU's tre største importmarkeder Brasilien, UK og Ukraine, som steg med henholdsvis 32,8 pct., 22,2 pct. og 47,5 pct. Udviklingen af import til pågældende lande har hermed været stigende, og Ukraine har i 2022 overtaget pladsen fra USA.

WTO-forhandlingerne

WTO er i høj grad præget af manglende fremdrift i forhandlingssporet på landbrugsområdet, hvilket traditionelt har været og stadig er et af de mest komplicerede områder med meget fastlåste positioner

og kun begrænset fleksibilitet hos medlemmerne. I forlængelse heraf er et udfordrende område spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO.

WTO's 13. ministerkonference (MC13) finder sted i Abu Dhabi, De Forenede Arabiske Emirater ultimo februar 2024. Det er i WTO håbet, at optimismen og det positive momentum fra den relativt succesfulde ministerkonference i Genève i juni 2022 (MC12), vil blive videreført og kan være med til at sikre flere resultater. I de aktuelle forhandlinger fokuseres der på at følge op på beslutningerne fra den 12. ministerkonference (MC12), herunder vedrørende delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier og fødevarerforsyningssikkerhed. Idet der på MC12 ikke blev opnået bredere resultater i landbrugsforhandlingerne, er det muligt, at landbrug vil blive mere dominerende på MC13. Ligeledes forventes udviklingsdagsordenen i stigende grad at dominere på tværs af forhandlinger, inklusiv i forhandlinger på landbrugsområdet.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og New Zealand annoncerede den 30. juni 2022 politisk enighed om en bilateral handelsaftale. Ud over en høj grad af gensidig handelsliberalisering sætter aftalen den hidtil mest ambitiøse standard for bæredygtig udvikling i EU's bilaterale handelsaftaler. Endvidere indgår et kapitel om bæredygtige fødevarer-systemer for første gang i EU's handelsaftaler. Det omfatter bl.a. øget samarbejde om dyrevelfærdsstandarder, initiativer om udfasning af antibiotika i den animalske produktion og samarbejde om reduktion af fødevaretab og madspild. Aftalen blev undertegnet den 9. juli 2023 og afventer Europa-Parlamentets godkendelse.

EU og UK indgik den 24. december 2020 en Handels- og Samarbejdsaftale. Selvom aftalen formelt trådte i kraft den 1. maj 2021, er der fortsat udfordringer i forhold til at afbøde negative konsekvenser af Brexit med blandt andet overgangsordninger. EU og UK indgik den 27. februar 2023 en politisk principaftale ("Windsor Framework") om implementering af Nordirlandsprotokollen. Aftalen dækker blandt andet over varehandel, herunder told og sundheds- og plantesundhedsstandarder (SPS), medicin samt moms og afgifter. Udrulning af UK's grænsekontrolmodel er blevet forsinket flere gange, senest ultimo august. Grænsekontrollen skal implementeres i tre faser, hvor den første starter den 31. januar 2024. Efter denne dato kræves sundhedscertifikater for animalske produkter, planter og planteprodukter, der er kategoriseret med middel risiko. Dokumentkontrol og fysisk kontrol ved grænsen indføres fra den 30. april 2024.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) opnåede den 28. juni 2019 enighed om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I marts 2023 mødtes Kommissionen og Mercosur for at drøfte et tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, der skal understrege bæredygtighedsforpligtelserne uden at genforhandle selve aftalen. Særligt skovrydning er i fokus. Forhåbningen er at færdiggøre aftalen i år.

EU og Mexico blev primo 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere liberalisering af handelen med varer og tjenesteydelser samt reduktion af ikke-toldmæssige handelshindringer m.m. Aftalen indeholder et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse. Forhåbningen er at vedtage aftalen endeligt i år.

EU og Chile opnåede i december 2022 enighed om en modernisering af handelsdelen af den eksisterende associeringsaftale mellem parterne. Aftalen vil forbedre markedsadgang for handel og investeringer og vil herudover indeholde et bæredygtighedskapitel. Der pågår nu juridisk gennemgang og oversættelse af aftaleteksten, hvorefter den forventeligt forelægges Rådet inden udgangen af 2023.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, og selvom der på det seneste har været fremgang i forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender, især på landbrugsdelen. Kommissionen sigter på snarligt at nå til slutspillet i forhandlingerne, muligvis i 2023.

EU indledte i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil indebære fordele for landbrugssektoren i EU. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande for, at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie. Perspektivet for at indgå en aftale i 2023, som Indonesien har udtrykt ønske om, er meget usikkert.

Frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, blev sat i bero efter militærkuppet i 2014. På EU-ASEAN topmødet i december 2022 fremkom et fælles ønske om at genoptage forhandlingerne. Formelt blev dette annonceret i marts 2023 af Thailands vicepremier- og handelsminister og EU's handelskommissær.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet i maj 2021. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning. Forhandlinger om en frihandelsaftale, investeringsbeskyttelsesaftale samt om en aftale om geografiske betegnelse (GI'er) vil være parallelle.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer støtter fortsat både EU's initiativ om alternative fragtruter ifm. korneksport fra *Ukraine* ind i EU og FN's forsøg på at fortsætte de tidligere aftaler om kornudskibning fra ukrainske havne ved Sortehavet. Derudover støttes også EU-aftalen om transit af landbrugsvarer fra Ukraine ind i fem østlige EU-medlemsstater, som erstatter de tidligere vedtagne nationale importforbud fra de pågældende medlemsstater. Det er positivt, at EU parallelt hermed har forlænget den generelle lempelse af handelsforanstaltningerne for import fra Ukraine, herunder forordningen om midlertidig, unilateral handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Det er dog fortsat vigtigt, at EU løbende overvåger udviklingen i importen for at sikre en balanceret import, der ikke medfører en pludselig væsentlig stigning i importen, hvilket kan skade og forstyrre EU's indre marked og prissætning. Hvis denne situation opstår, bør Kommissionen gøre brug af forordningens beskyttelsesforanstaltninger, der netop muliggør genindførelse af de suspenderede toldafgifter.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevarerklunge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med *Storbritannien* i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt. Derfor er det positivt, at EU og Storbritannien nåede til enighed om en politisk aftale vedr. implementeringen af Nordirlandsprotokollen, og at Storbritannien nu har fremlagt planer for deres del af implementeringen, der forventes at løse en række af problemerne med den eksisterende protokol ved at tilgodese både EU's SPS-standarder og Storbritanniens handelsmæssige integritet gennem et en risikobaseret tilgang til kontrol af varestrømmene. Det er fortsat vigtigt, at den praktiske implementering af aftalerne, herunder den senest udmeldte grænsekontrolmodel, strømmer de administrative procedurer og dokumentationskrav ved handlen mellem parterne, så im- og eksporten faciliteres maksimalt, og at flaskehalse i samhandlen undgås.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den igangsatte dialog med *USA* fastholdes og leder frem til fælles forståelse på handelspolitiske problemstillinger. Det igangsatte arbejde under EU-US Trade & Technology Council bør fungere som et skridt på vejen. Den fortsatte dialog må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræssektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, fx i form af veterinære certifikater, til lande i *Sydamerika*, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet svinekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med *Mercosur*, som EU har indgået en politisk aftale med. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har okse- og fjerkrækssektorerne mere defensive interesser, da der på EU-niveau er betalt en høj pris for aftalen, således at Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotedelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU²⁷. Dette vurderes ikke at være holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Det er centralt, at en implementering af aftalen med Mercosur sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af chief trade enforcement officer-funktionen i Europa-Kommissionen.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i *Sydøst-asien*, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale forhandlinger hhv. planer om forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekспорт.

I forhold til de endnu pågående *Australien*-frihandelsforhandlinger har særligt mejerisektoren offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer indrømmelser fra australsk side. Desuden er det vigtigt at rådføre sig med branchen, hvis der gives væsentlige tilbud.

Landbrug & Fødevarer støtter de igangværende frihandelsforhandlinger med *Indonesien*. Landet har uafhængigt af forhandlingerne vedtaget en halal-lovgivning, der stiller krav om, at al halal-godkendelse i de lande, som eksporterer varer til Indonesien, skal ske gennem kontorer i eksportørlandene, der etableres i overensstemmelse med indonesiske regler og særskilt godkendes af de indonesiske myndigheder. Derudover skal der vedtages en fælles regeringsaftale mellem det pågældende land og Indonesien. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en kommende frihandelsaftale inkluderer et kapitel, der netop dækker kravet om en form for aftale om halal, og som derved kan erstatte de individuelle aftaler mellem Indonesien og de enkelte EU-medlemslande.

Desuden støtter Landbrug & Fødevarer generelt EU's forhandlinger med *Indien* om en frihandelsaftale, og der er interesse i at opnå markedsadgang for en række produkter inden for grise-, mejeri- og fjerkræproduktionen, mens især biprodukter fra oksekødsproduktion bør behandles som en sensitiv produktkategori. Desuden bør en eventuel aftale adressere eksisterende tekniske handelshindringer og sikre anerkendelse af regionaliseringsprincippet inden for visse produktionsgrene i fødevareklyngen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføjes som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Global Aktion, Greenpeace, NOAH, Nyt Europa, Verdens Skove og World Animal Protection har følgende bemærkninger til handelsaftalen mellem EU og Mercosur-handelsblokken. Organisationerne finder det bekymrende, at aftalen er forhandlet så længe at dele af aftalen ikke længere er tidsvarende og derfor vil medføre en lang række negative konsekvenser. Særligt de dele, der skal beskytte klimaet, naturen og oprindelige folk. Organisationerne finder det konkret bekymrende, at man fra dansk side ikke har taget stilling til: En nærmere faglig vurdering af de klimapåvirkninger, som en aftale med Mercosur landene vil indebære, at der ikke er en faglig vurdering af aftalens påvirkning af biodiversiteten, herunder særligt afskovning af Amazonas, at der ikke er en faglig vurdering af hvordan aftalen vil påvirke de indfødte folks rettigheder og at der ikke er en vurdering af dansk landbrugs klimaansvar, med en forudset øget import af soja og ethanol.

Organisationerne har tidligere sendt et brev for at understrege de negative konsekvenser for natur, klima og mennesker, som aftalen vil have. Selvom der nu er en række krav til klima og arbejdstagerrettigheder

i aftalen, er disse ikke juridisk bindende, men et tillæg til aftalen. Organisationerne understreger, at handel bør bruges som endnu en løftestang til at sikre klima, biodiversitet og mennesker – ikke det modsatte. Den nye lov om afskovning vil være med til at forhindre, at europæisk import er skyld i afskovning og et vigtigt initiativ mod kraftigt at begrænse EU's globale skovrydningsaftryk samt bryde forbindelsen mellem vores forbrug og produktionsmetoder, der medfører skovrydning. Organisationerne mener dog, at det afhænger af hvordan loven implementeres. Selvom loven er en kæmpe sejr for klimaet og naturen, så mener organisationerne, at Kommissionen bruger loven som argument for, at Mercosur-aftalen kan vedtages. Det er ikke et holdbart argument, da loven i sig selv ikke kan ændre Mercosur-aftalens indlejrede negative konsekvenser. Herunder muligheden for en stigende import af produkter som oksekød, soja og ethanol. Ligeledes beskytter loven mod afskovning udelukkende skov og ikke andre økosystemer. Brasiliens nye præsident ønsker en politik, der skal være med til at skabe bedre forhold for oprindelige folk og naturen i Brasilien. Organisationerne mener ikke, at Mercosur-aftalen står til at kunne understøtte disse mål, men vil nærmere skabe yderligere incitament for skovrydning samt skævvride magtforholdet mellem EU. Grundlæggende mener organisationerne ikke, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur passer ind i den nuværende og grønne kurs fra EU. Derfor opfordrer organisationerne regeringen til ikke at ratificere EU-Mercosur-aftalen i dens nuværende form. En handelsaftale med så negative konsekvenser for klima, natur og mennesker, passer ikke til den tid, vi lever i.

Dyrenes Beskyttelse støtter EU's handelspolitiske ønske om gensidigt, lukrative handelsaftaler på globalt niveau. Det er særligt med den begrundelse, at man undgår et dyrevelfærdsmæssigt "race to the bottom", hvor lav dyrevelfærdsmæssig standard bliver økonomisk og konkurrencemæssigt attraktivt for producenter uden for EU. Dyrenes beskyttelse henstiller til, at EU i samtlige handelsaftaler stiller krav om, at animalske produkter eller produkter, der på anden vis involverer eller har betydning for dyr, underlægges de samme krav til dyrevelfærd, som er gældende for produkter produceret i EU. Dyrenes Beskyttelse henstiller desuden til gennemsigtighed i forhold til dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af handelsaftaler mellem EU og tredjelande, herunder indirekte konsekvenser for biodiversiteten i oprindelseslandet. Dyrenes Beskyttelse anerkender konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine og deraf de midlertidige handelsliberaliseringer af ukrainske varer. Dyrenes Beskyttelse opfordrer dog til, at også Ukraine underlægges krav om dyrevelfærd matchende niveauet for EU-lande snarest muligt. Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at import og eksport og deraf følgende transport af levende dyr i videst muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. Dette med henblik på at undgå eller begrænse dyrs potentielle lidelser og ubehag forbundet med lange transporter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

I forhold til handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet vil man fra regeringens side tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende, ambitiøse og bæredygtige handelsaftaler generelt, herunder på landbrugsområdet, er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og

vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt, herunder på landbrugsområdet, danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser. Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum.

Regeringen arbejder endvidere for stabile, sikre og bæredygtige globale fødevarerforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 23. juni 2023 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 26.-27. juni 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2023.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. En langsigtet vision for EU's landdistrikter med fokus på udformning af fremtidens landdistrikter i EU KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet vil indlede drøftelserne af kommende rådskonklusioner om fremtiden for EU's landdistrikter, der forventes at tage udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om en langsigtet vision for EU's landdistrikter fra juni 2021. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Formandskabet vil indlede drøftelserne af kommende rådskonklusioner om en langsigtet vision for EU's landdistrikter, herunder udformningen af fremtidens landdistrikter i EU.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formandskabet vil lægge op til en drøftelse af landdistrikterne i EU og skabe synlighed om mulighederne i landdistrikterne og har derfor planlagt flere initiativer på området. For det første vil der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023 være en indledende drøftelse af kommende rådskonklusioner om en langsigtet vision for EU's landdistrikter med fokus på udformning af fremtidens landdistrikter i EU.

Derudover afholdes der den 27.-29. september 2023 en højniveauekonference med titlen "Udformning af fremtidens landdistrikter" i Sigüenca, Spanien. Konferencen har til formål at fremme den politiske dagsorden for landdistrikternes fremtid, forberede en produktiv debat i Rådet og støtte medlemsstaterne i at tage skridt til at frigøre landdistrikternes potentiale i forhold til opnåelse af målsætningerne for den langsigtede vision for landdistrikterne. Herefter forventes formandskabet at fremlægge et udkast til rådskonklusioner om fremtiden for EU's landdistrikter.

Udgangspunktet for rådskonklusionerne vil forventeligt være Kommissionens meddelelse (KOM(2021)345) af 30. juni 2021 om "En langsigtet vision for EU's landdistrikter – Hen imod stærke, forbundne, modstandsdygtige og fremgangsrige landdistrikter i 2040". Formålet med Kommissionens meddelelse var at forbedre rammerne for udviklingen af landdistrikterne med henblik på at reducere de vedvarende sociale og økonomiske forskelle mellem landdistrikterne og de øvrige områder i medlemsstaterne. Landdistrikterne skal blive stærkere, bedre forbundet, mere modstandsdygtige og dermed fremgangsrige. Kommissionen vurderer, at landdistrikterne styrkes ved at gøre dem til hjemsted for dynamiske lokalsamfund, hvor både interessenter, men også enkeltpersoner bidrager til politikudformningen. Beskæftigelse samt adgang til basale offentlige og private tjenester er uomgængelige forudsætninger for at fastholde landdistrikterne som attraktive områder at bosætte sig i.

Kommissionens meddelelse var ledsaget af en handlingsplan, der skitserede de vigtigste instrumenter til investeringer i landdistrikterne m.v. Et af initiativerne i den langsigtede vision for landdistrikterne var en pagt for landdistrikterne, som Kommissionen lancerede i december 2021. Formålet med pagten var at mobilisere offentlige myndigheder og interessenter til at handle i henhold til behovene og forventningerne fra beboere i landdistrikterne. Pagten for landdistrikterne indeholder ti mål om processen til at opnå visionerne for landdistriktsområderne. Disse mål omhandler udvikling i harmoni med lokale forhold, engagement i lokalt baseret forvaltning, fokus på fødevareresikkerhed og økonomiske muligheder, inklusive samfund med indbyggertrivsel, en kilde til sund natur, digital innovation og lige adgang til denne, tilgængelighed og prismæssigt overkommelige offentlige og private tjenester. Kommissionen har desuden udviklet handlingsplaner inden for fire hovedområder for at opnå målene. Handleplanerne er opdelt på stærke landdistrikter, forbundne landdistrikter, modstandsdygtige landdistrikter og fremgangsrige landdistrikter.

Danmarks strategiske plan under den fælles landbrugspolitik for 2023-27, der beskriver den danske gennemførelse af den fælles landbrugspolitik, indeholder en række støtteordninger, der understøtter udviklingen af landdistrikterne i Danmark. Det gælder f.eks. støtte til etablering af grøn bioraffinering og støtte til investeringer i miljø- og klimateknologi, der bidrager til den grønne omstilling af landbruget og til at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra jordbrugsproduktionen, men også til teknologiudvikling og etablering af grønne arbejdspladser i landdistrikterne. Desuden bidrager ordningen etableringsstøtte til unge landbrugere og gartnere til at sikre generationsskiftet i landbruget og gartneriet og bidrager dermed til at sikre bosætning samt arbejdspladser i landdistrikterne. Der er afsat 964 mio. kr. i perioden 2023-27 til ordningen. Endvidere bidrager ø-støtteordningen, hvor formålet er at støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtig landbrugsproduktion på en række ikke-brofaste øer, til at sikre en rentabel drift på øerne og understøtter dermed opretholdelsen af levevilkår og produktion. Der er afsat 100 mio. kr. i perioden 2023-27 til ordningen.

LEADER-indsatsen, der er omfattet af den danske strategiske plan under den fælles landbrugspolitik, understøtter ligeledes udviklingen af landdistrikterne. Der er med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af oktober 2021 indgået en politisk aftale om at understøtte iværksættere, små virksomheder og foreninger til at skabe jobs i landdistrikterne og styrke bosætning og forbedring af rammevilkårene. Der er i perioden 2022-30 afsat 837 mio. kr.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen på rådsmødet har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer byder en langsigtet vision for Europas landdistrikter velkommen. Landmænd og fødevarerklyngen spiller en central rolle i landdistrikterne. Det gør de ikke mindst som leverandører af gode og sikre fødevarer, der lever op til høje EU-krav, jobs, økonomisk aktivitet og eksportindtægter. Det er vigtigt, at de kommende rådskonklusioner anerkender dette og bidrager til en yderligere udvikling og styrkelse af den stærke landbrugs- og fødevarerektor i Europas landdistrikter.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at udviklingen af Europas landdistrikter kræver gode rammevilkår for landbrug og fødevarerproduktion, hvorfor de kommende rådskonklusioner bør have fokus på vækst og fortsat udvikling af en bæredygtig produktion. Dermed vil rådskonklusionerne også spille positivt sammen med EU's vækststrategi som formuleret i den europæiske grønne pagt. Viden og innovation er her vigtige indsatsområder, hvor det er vigtigt at involvere landmændene i arbejdet med udviklingen af landdistrikterne og den bæredygtige fødevarerproduktion via positive incitamenter.

Landbrug & Fødevarer fremhæver endvidere, at den fælles landbrugspolitik, primært støtteordningerne i søjle 2, er centrale for den fortsatte udvikling af landdistrikterne. Her er det vigtigt med et stærkt landbrugsbudget. Det er dog en vigtig konstatering, at landbrugsbudgettet er begrænset, og der derfor er brug for en skarp prioritering af midlerne med fokus på vækst og bæredygtig produktion. Det er på den baggrund en central erkendelse, at det ikke kan være landbrugspolitikken, der skal være finansieringskilde til alle ambitioner i Europas landdistrikter.

I forhold til EU-regulering og administration af de EU-tilskudsordninger, der er målrettet Europas landdistrikter, finder Landbrug & Fødevarer det afgørende, at der sker en reel og mærkbar administrativ forenkling for støttemodtagerne. Store administrative byrder hos landmænd, fødevarer virksomheder og andre entreprenører i landdistrikterne er drænende for en fortsat udvikling.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side på nuværende tidspunkt ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser frem til en drøftelse af mulighederne inden for EU's landdistrikter, som skal føde ind i kommende rådskonklusioner, herunder potentialet for vækst og udvikling i forbindelse med den grønne omstilling. Som det fremgår af regeringsgrundlaget, ønsker regeringen et Danmark i geografisk balance. Regeringen vil modvirke centralisering og fastholde, at det har værdi i sig selv, at der i alle dele af landet er velfærdsinstitutioner, et levende erhvervsliv og arbejdspladser. Investeringer i landdistrikterne er i tråd med den langsigtede vision for EU's landdistrikter. Regeringen finder det væsentligt, at den fælles landbrugspolitik kan understøtte landdistrikterne og deres udvikling i forhold til at skabe vækst og arbejdspladser, herunder grønne arbejdspladser, styrke bosætningen, forbedre rammevilkårene og sikre generationsskiftet i landbruget m.v.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum.**

KOM (2023) 201

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. maj 2023. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiver om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk, de såkaldte "morgenmadsdirektiver", som indeholder fælles regler for visse fødevarers sammensætning, varebetegnelse, mærkning og præsentation. Forslaget omfatter øget oprindelsesmærkning af honning, mærkning i forhold til sukker i frugtsaft, sammensætningen af marmelade samt mærkning i forhold til laktosefri inddampede mælkeprodukter. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 201 af den 21. april 2023 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 21. april 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er ikke på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023, men forventes vedtaget ved et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

De såkaldte "morgenmadsdirektiver" er en samlebetegnelse for i alt syv direktiver⁴, som indeholder fælles regler for visse fødevarers sammensætning, varebetegnelse, mærkning og præsentation. Formålet med direktiverne er at beskytte forbrugernes interesser i forhold til kvaliteten af fødevarerne som er omfattet af direktiverne og sikre disse produkters frie bevægelighed på det indre marked.

Nærværende forslag omfatter kun revision af direktiverne om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk, og består hovedsageligt af en ajourføring af krav og produktdefinitioner. De nugældende

⁴Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/4/EF af 22. februar 1999 om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/36/EF af 23. juni 2000 om kakao- og chokoladevarer bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/110/EF af 20. december 2001 om honning; Rådets direktiv 2001/111/EF af 20. december 2001 om visse former for sukker bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/112/EF af 20. december 2001 om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/113/EF af 20. december 2001 om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/114/EF af 20. december 2001 om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum.

”morgenmadsdirektiver” er mere end tyve år gamle, og fødevarermarkedet har siden udviklet sig betydeligt. Nogle af bestemmelserne i ”morgenmadsdirektiverne” er derfor forældede og risikerer at lægge hindringer i vejen for indsatsen for at gøre fødevarermarkedet mere effektivt og bæredygtigt.

Forslaget er fremsat på baggrund af et af initiativerne under Kommissionens Jord til bord-strategi. Af Jord til bord-strategien fremgår det, at revisionen af EU’s handelsnormer, herunder også ”morgenmadsdirektiverne”, som har en lighed med handelsnormerne, vil sigte mod at sikre udbredelsen og tilgængeligheden af bæredygtige produkter. Forslaget om revision af direktiverne om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk bidrager til at fremme og udbrede bæredygtige produkter samtidig med at imødekomme nye behov hos forbrugere og fødevareraktører.

De væsentligste ændringer i forhold til de gældende regler er:

Forslaget om revision af direktivet om honning

Forslaget om revision af direktivet om honning omfatter øget oprindelsesmærkning af honning, idet der foreslås obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande i honning med blandet oprindelse. Efter de gældende regler kræves det, at det eller de oprindelseslande, hvor honningen er høstet, skal angives på emballagen. Det er efter de nugældende regler også muligt at erstatte honningens oprindelsesland(e) med én af følgende angivelser: ”blanding af honning fra EU”, ”blanding af honning fra lande uden for EU” eller ”blanding af honning fra lande i og uden for EU”. Obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande imødekommer en efterspørgsel fra medlemsstater og interessenter, og er forenelig med Jord til bord-strategiens mål om at styrke forbrugernes mulighed for at træffe informerede valg, herunder med hensyn til fødevarers oprindelse.

Forslaget om revision af direktivet om frugtsaft

Forslaget om revision af direktivet om frugtsaft omfatter, at angivelsen ”ingen frugtsaft indeholder tilsat sukker” kan anføres på etiketten i samme synsfelt som varebetegnelsen. Forslaget skyldes, at den brede offentlighed ikke er tilstrækkeligt informeret om, at tilsætningen af sukker i frugtsaft ikke er tilladt, og de derfor fravælger frugtsaft til fordel for lignende produkter, der gerne må anpriseres med et naturligt indhold af sukker eller fravær af tilsat sukker. Muligheden for at anvende angivelsen på frugtsaft om, at ”ingen frugtsaft indeholder tilsat sukker”, vil bidrage til, at forbrugerne kan træffe et informeret valg.

Endvidere foreslås at tilføje en ny produktkategori ”Frugtsaft med reduceret sukkerindhold”, som dækker over frugtsaft, hvorfra mindst 30 pct. af det naturlige indhold af sukker er fjernet. Forslaget imødekommer forbrugernes stigende efterspørgsel efter produkter med et lavere sukkerindhold, samt tilskynder til produktændring med henblik på at reducere mængden af sukker i frugtsaft. Den nye produktkategori letter markedsføringen på det indre marked, og sikrer, at alle øvrige væsentlige fysiske, kemiske, organoleptiske (dvs. indtryk i forhold til smag, lugt, udseende og mundfølelse) og ernæringsmæssige egenskaber bevares.

Forslaget om revision af direktivet om marmelade

Forslaget om revision af direktivet om marmelade omfatter en forhøjelse af det generelle minimumsindhold af frugt til 450 g/1000 g (i modsætning til 350 g/1000 g i nuværende regler). Forslaget har til formål at reducere indholdet af sukker og øge frugtindholdet med henblik på at fremme sundere produkter, uden at det påvirker holdbarheden. Det samlede minimumstørstofindhold, som udgøres af frugt og sukker, forbliver herved uændret. Samtidig bevares medlemsstaternes mulighed for at tilpasse sig deres nationale præferencer og reducere minimumstørstofindholdet i marmelade og gelé i deres nationale lovgivning.

Forslaget om revision af direktivet om konserveret mælk

Forslaget om revision af direktivet om konserveret mælk omfatter en mulighed for fremstilling af laktosefri inddampede mælkeprodukter. Forslaget imødekommer udviklingen i forbrugernes behov.

Formandskabets ændringsforslag

Det tidligere svenske formandskab har fremlagt ændringsforslag til Kommissionens forslag, hvor hovedelementerne er beskrevet nedenfor.

I forhold til direktivet om honning foreslås, at Kommissionens forslag om at angive alle oprindelseslande på blandinger af honning udvides, så de enkelte landes andel kvantificeres, idet der foreslås fire muligheder herfor:

1. angivelse af oprindelseslande i faldende orden efter andel,
2. procentandelen for oprindelseslandet med største andel skal angives,
3. procentandelen for oprindelseslande med en procentvis andel på mere end 30 pct. skal angives,
4. procentandelen for oprindelseslande med en procentvis andel på mere end 50 pct. skal angives.

I forhold til direktivet om frugtsaft foreslås angivelsen ”frugtsaft indeholder kun sukker, der forekommer naturligt i frugten” som et alternativ til Kommissionens forslag om angivelsen, at ”ingen frugtsaft indeholder tilsat sukker” kan anvendes. Derudover foreslås en ny kategori af frugtsaft: ”koncentreret sukkerreduceret frugtsaft”.

I forhold til direktivet om marmelade foreslås, at det øgede minimumsindhold for frugt er bevaret i forhold til marmelade med undtagelse af ingefær, hvor minimumsindholdet foreslås på samme niveau som i gældende regler.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De pågældende direktiver er gennemført i dansk lovgivning ved:

- Bekendtgørelse nr. 774 af 4. juni 2015 om honning
- Bekendtgørelse nr. 1370 af 9. december 2013 om frugtsaft mv.
- Bekendtgørelse nr. 838 af 10. oktober 2003 om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme mv.
- Bekendtgørelse nr. 1299 af 20. september 2022 om mælkeprodukter mm.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af danske bekendtgørelser.

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Fødevarestyrelsen har i forbindelse med Kommissionens forslag foretaget en vurdering af de erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes, at der alene er økonomiske konsekvenser for erhvervslivet i forhold til forslaget i honningdirektivet om krav om angivelse af oprindelseslande på honning med flere

oprindelser, og forslaget i marmeladedirektivet om forhøjelse af frugtindholdet i marmelade. Det er styrelsens vurdering, at der hverken for honning eller marmelade er tale om væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg og på høringsportalen.

Dansk Industri er positivt indstillet over for ændringerne til frugtsaftdirektivet. I forhold til marmeladedirektivet, udtrykker Dansk Industri, at de ikke kan acceptere forslaget om at øge frugtindholdet i marmelade og syltetøj med 10 pct., idet Dansk Industri finder, at argumentationen og præmissen for det pågældende forslag er fundamentalt forkert, idet det er muligt at producere marmelade med et mindre sukkerindhold, end hvad der følger af gældende regler. Dansk Industri ønsker, at man fjerner den krævede minimumsmængde for samlet tørstofindhold med henblik på, at innovation og udvikling kan muliggøre nye marmeladeprodukter med lavt sukkerindhold. I forhold til honningdirektivet finder Dansk Industri det tilstrækkeligt med angivelsen EU / ikke EU, idet de mener, at obligatorisk angivelse af alle lande, hvis honningens oprindelse er fra mere end ét land, vil øge omkostningerne væsentligt og gøre blandingsprodukter væsentligt dyrere.

Bryggerforeningen hilser de foreslåede ændringer af frugtsaftdirektivet velkommen.

Danmarks Biavlerforening støtter ændringerne til honningdirektivet, så det bliver obligatorisk at angive alle de enkelte oprindelseslande. Danmarks Biavlerforening finder, at landene skal angives med deres procentdel, idet dette bedst muligt sikrer, at forbrugerne får fuldstændig information om honningens oprindelse. Derudover anbefaler Danmarks Biavlerforening, at der igangsættes yderligere tiltag for at imødekomme svindel med honning, herunder opdatering af officielle metoder til at afsløre svindel og styrkelse af kontrol af importeret honning.

Landbrug & Fødevarer udtrykker generel bekymring for Kommissionens brug af delegerede retsakter til at indføre yderligere krav til obligatorisk oprindelsesmærkning.

Forbrugerrådet Tænk støtter ændringerne vedrørende oprindelsesmærkning af honning og støtter ligeledes en forhøjelse af det generelle minimumsindhold af frugt fra 350 g/1000 g til 450 g/1000 g i marmelade.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt tilslutning til forslaget blandt medlemsstaterne. En stor gruppe medlemsstater lægger stor vægt på, at ud over krav om obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande for honningblandinger, skal den procentvise andel for de enkelte oprindelseslande af blandingen angives.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en revision af "morgenmadsdirektiverne" og arbejder for, at reglerne skal være så enkle som muligt at administrere. Ligeledes arbejder regeringen generelt for, at de initiativer, der udspringer af forslaget skal være forbrugerorienterede, markedsorienterede og i overensstemmelse med den horisontale fødevarerlovgivning, således at nye behov og forventninger hos forbrugere og fødevarer-virksomheder imødekommes.

Regeringen støtter obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande i honning med blandet oprindelse. Det er dog fortsat regeringens generelle holdning for mærkning af fødevarer, at obligatorisk oprindelsesmærkning ikke skal udvides, hvilket har været den danske holdning under skiftende regeringer. Regeringen støtter, at reglerne forenkles og tilpasses anden fødevarelovgivning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 16. maj 2023.

Notatet er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.